

Instytucjonalne aspekty zarządzania obszarami metropolitalnymi

dr hab. Aleksander Noworól, prof. UJ i UEk w Krakowie
Instytut Spraw Publicznych, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie

Instytucja

- + "reguły gry – stworzone przez człowieka ograniczenia, które kształtują ludzkie współdziałanie
  - + budują strukturę bodźców w sferze wymiany międzyludzkiej: politycznej, społecznej i ekonomicznej [North]
- + „stosunkowo odporne na zmiany zachowań lub interesów pojedynczych podmiotów i ich grup, a także kontynuujące działalność w znaczącym przedziale czasu, formalne i nieformalne normy lub systemy norm, regulujące podejmowanie decyzji, działalność i współdziałanie podmiotów społeczno-ekonomicznych (osób fizycznych i prawnych, organizacji) i ich grup.” [Kleiner]

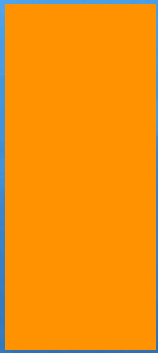
Organizacja

Organizacja jest pewną "skorupą", formą w której działają reguły instytucji

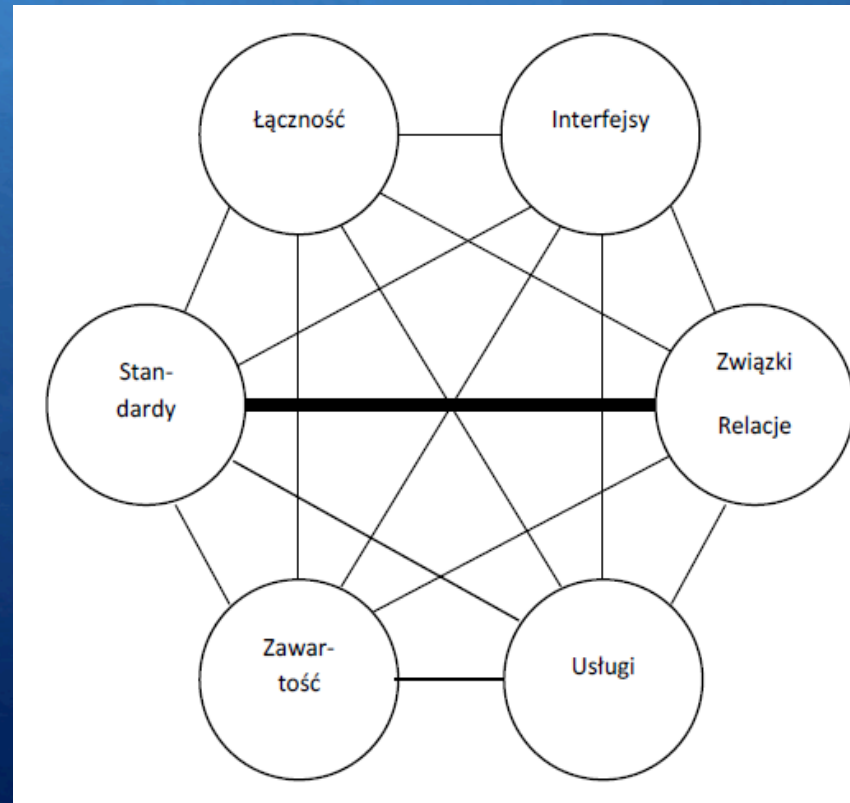
- + „Dwie lub więcej osób współpracujących w ramach określonej struktury stosunków, aby osiągnąć określony cel lub zbiór celów”. [Stoner, Freeman, & Gilbert]
- + Organizacje [...] to grupy jednostek, związanych pewnym wspólnym zamiarem osiągnięcia celów [North]

Gospodarka ICT / Ekonomia przepływów [Dawson]

- * Ekonomia przepływów dotyczy rzeczywistości, w której niemal wszystkie wartości bazują na przepływach informacji i idei
- * Związki oparte są na **zaufaniu**, które umożliwia odnalezienie się w warunkach funkcjonowania w splątanej sieci Internetu.
- * **Kontrola związków umożliwia kontrolę wartości.**

Ewolucja zarządzania w administracji publicznej

Prawo

- **Biurokracja Maxa Webera**
  - Wysoka jakość administracji publicznej

Nauki ekonomiczne

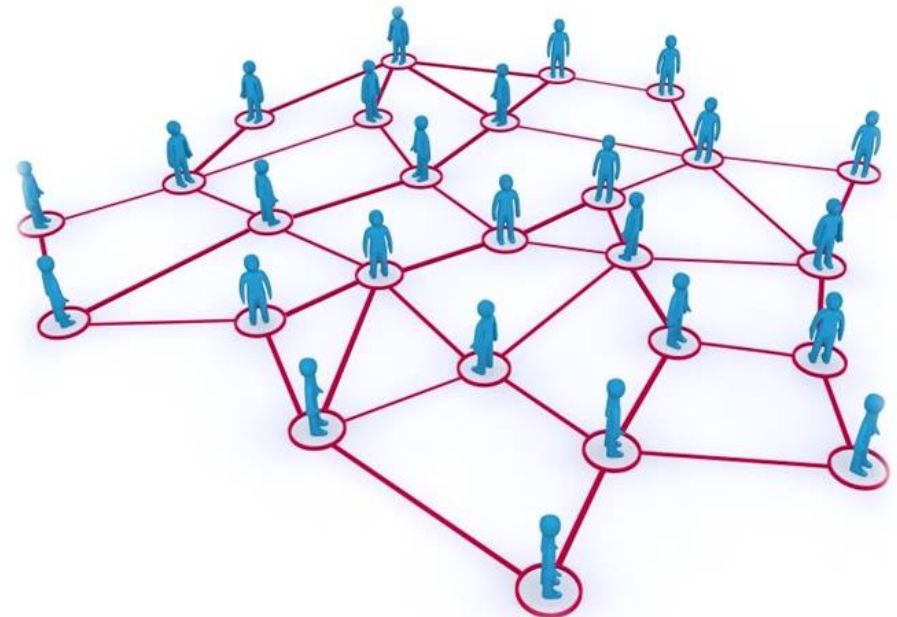
- **Nowe Zarządzanie Publiczne**
  - Obywatel jako klient

Nauki o polityce

- **Współzarządzanie**
  - Element demokracji uczestniczącej

Zarządzanie wielopasmowe: wielopoziomowe i wielopodmiotowe

- + opisuje zmieniające się relacje między aktorami określonego systemu politycznego, usytuowanymi na różnych poziomach i w różnych sektorach – publicznym, społecznym i prywatnym

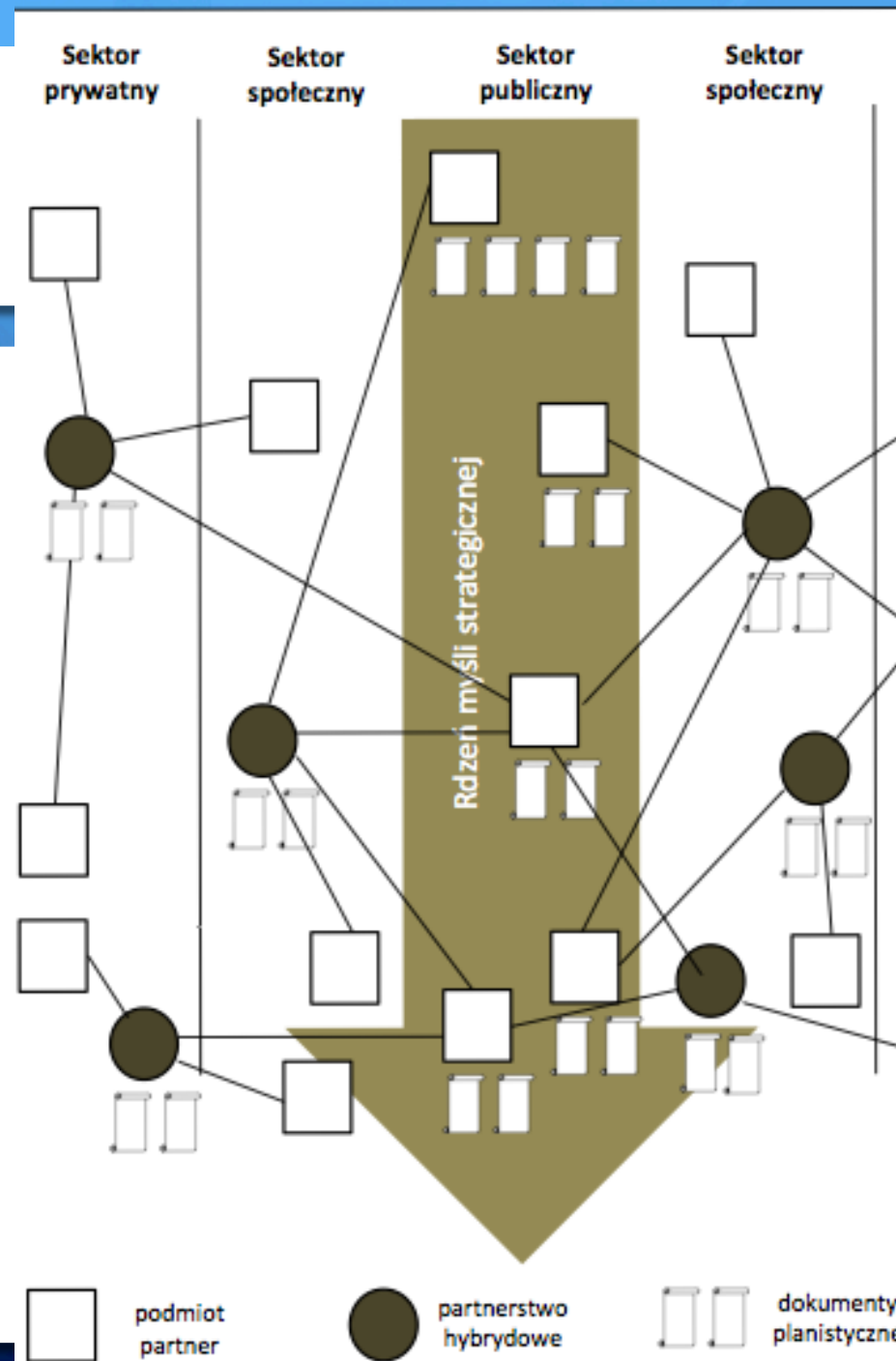
Rządzenie poprzez samoorganizujące się międzyorganizacyjne sieci [Rhodes]

- uwzględnianie w procesie rządzenia **podmiotów spoza sektora publicznego** i przełamanie „granic” pomiędzy sferami: publiczną, prywatną i społeczną;
- **Interakcje pomiędzy uczestnikami sieci**, spowodowane potrzebą wymiany zasobów i negocjowania celów;
- **Interakcje o charakterze gry**, oparte na zaufaniu i regulowane przez zasady, wynegocjowane i uzgodnione przez uczestników sieci
- znaczny poziom **niezależności od państwa**, wynikającej z tego, że sieci nie są odpowiedzialne przed państwem

Nowe role administracji publicznej w infrastrukturze instytucjonalnej

- + Główną funkcją władz publicznych w rodzącej się rzeczywistości jest myślenie strategiczne
- + zapewnienie spójności działań systemu otwartego, tworzonego przez –
funkcjonujące w sieciach – partnerstwa hybrydowe
- + selektywne wspieranie tych – rozproszonych – strategii, programów operacyjnych i projektów inwestycyjnych, które realizują zasady i cele, tworzone w interesie wspólnotowym, krajowym i regionalnym
- + Zachowanie „rdzenia myśli strategicznej”, realizującego interes publiczny

Główne podmioty zarządzające procesami rozwojowymi w regionie

- + Organy wojewódzkich, powiatowych i gminnych jednostek samorządu terytorialnego
- + Nowy typ instytucji – **Partnerstwa Terytorialne**, działające w postaciach:
  - + podmiotu organizującego i zarządzającego procesami stymulowania rozwoju w obszarach funkcjonalnych (np. lokalne grupy działania, związki ZIT)
  - + nieformalnych koalicji / sieci / zrzeszeń, tworzących infrastrukturę organizacyjną dialogu publicznego, uczestniczących w opracowaniu, konsultowaniu, uzgadnianiu i monitorowaniu rozwiązań, wdrażanych przez podmioty formalnie umocowane do zarządzania rozwojem
- + Struktura prawna i organizacyjna lokalnych grup działania (stowarzyszeń specjalnych) – jako model pożądanej instytucji partnerskiej

Pytanie problemowe

- + Zarządzanie rozwojem miast i obszarów funkcjonalnych/metropolitalnych: czy istnieje skuteczne zintegrowane podejście?
- + **Następuje zmiana instytucjonalna o charakterze cywilizacyjnym i zwiększenie skuteczności zarządzania wymaga rozstrzygnięcia pomiędzy 2 kierunkami:**
  - + Prostem, polegającym na integracji administracyjnej w skali MOF – MIASTO RDZENIOWE „POŁYKA” OTACZAJĄCE GMINY LUB ICH FRAGMENTY
  - + Złożonym – ukierunkowanym na POGŁĘBIENIE / USPRAWNIENIE / ZWIĘKSZENIE SKUTECZNOŚCI DZIAŁANIA POPRZEZ ROZWIĄZANIA PARTNERSKIE – to kierunek uzasadniony m.in. nowymi zjawiskami w polskich miastach, jak: migracje, brak tożsamości lokalnej i kulturowej, ruchy miejskie...

Wybór strategiczny

Administracja publiczna w Polsce może:

+ **ZAMKNAĆ SIĘ** wokół idei tzw. państwa neoweberowskiego, dopuszczającego wybrane nowe praktyki w warunkach skostniałej struktury

+ **OTWORZYĆ SIĘ** na współrzędzenie i współzarządzanie publiczne, m.in. w modelu tzw. **zarządzania adaptacyjnego**, ukierunkowanego na zmianę instytucjonalną

ZARZĄDZANIE ADAPTACYJNE W OBSZARZE METROPOLITALNYM

pozyskiwanie dokładnych i aktualizowanych na bieżąco informacji o stanie zasobów i

Kolektywny wybór – możliwość wspólnego modyfikowania reguł

radzenie sobie z konfliktami – identyfikowanie aren konfliktów i stosowanie progresywnych sankcji

- rozwojowi systemów technicznych i technologicznych towarzyszyć powinny ustalenia organizacyjne zachęcanie do adaptacji i zmiany, co wiąże się z koniecznością dostosowywania rozwiązań instytucjonalnych

wzmocnienie przestrzegania przepisów – monitorowanie przez samych użytkowników

Dziękuję za uwagę

www.noworol.eu